

افغانستان در برنامه های استراتژیک ایران

<http://www.fondsk.ru/news/۲۰۱۳/۱۲/۰۹/afghanistan-v-strategicheskikh-planah-irana-۲۴۴۷۷.html>

۲۵ آذر - قوس ۱۳۹۲

آمریکا قصد دارد پس از پایان مهلت مجوز شورای امنیت سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۴ در افغانستان باقی بماند و فقط منتظر موافقت رئیس جمهور، حامد کرزای است که هنوز از امضای توافقنامه همکاری استراتژیک با واشنگتن امتناع می کند. بر اساس گزارشات منتشره از کابل، چین، روسیه، هند، پاکستان، ترکیه و کشورهای آسیای میانه نسبت به توافقنامه نظر مثبت دارند. **ایران تنها کشوری است که با امضای توافقنامه بین افغانستان و ایالات متحده آمریکا مخالف است.** در روزهای آینده رئیس جمهور افغانستان برای مذاکره در مورد توافق افغانستان - آمریکا سفر رسمی به ایران خواهد کرد.

در تهران بر این باورند، که حضور نظامی آمریکا و ناتو میتواند هم برای افغانستان و هم برای منطقه بطور کلی، عواقب منفی داشته باشد. با نگرانی ایرانی ها از اینکه افغانستان می تواند به اهرمی تبدیل شود، که بکمک آن آمریکا از تنظیم سطح تهدیدها علیه کشورهای هممرز با افغانستان به نفع خود بهره برداری نماید، میتوان موافق بود. اما سایر همسایگان افغانستان برعکس، معتقدند، پلیس و ارتش افغانستان که کنترل بیش از هفتاد درصد خاک کشور به آنها واگذار شده، بدون حمایت نظامی آمریکا مشکل بتوانند از عهده تأمین نظم و امنیت کشور برآیند، با موضع مقامات ایران مخالفند.

تلفات نیروهای پلیس و واحدهای محلی دفاع از خود افغانستان در حال حاضر، روزانه به بیش از ۱۰۰ نفر کشته و ۳۰۰ نفر مجروح بالغ می شود، و هیچ دلیلی هم برای اثبات این مدعا وجود ندارد، که بعد از خروج نیروهای آمریکا از میزان این تلفات و از شدت

درگیریهای مسلحانه کاسته خواهد شد. مرحله حاد جنگ داخلی پیش بینی می شود، هشدارهایی مبنی بر تکرار «سناریوی خونین سوریه» شنیده می شود، زیرا هیچ گروه سیاسی دارای توانائی ایجاد تعادل قوا در افغانستان نیست. هر کسی از اجتناب ناپذیری وخامت اوضاع در کشور پس از خروج قوای آمریکا بیم دارد، ولی در تهران، مثل اینکه، کمتر در باره شرارتها فکر می کنند. از نظر ایرانیها اجازه ندادن به ادامه اشغال افغانستان تا سال ۲۰۲۴، بطوریکه در پیشنویس توافقنامه آمده و فعلا حامد کرزای از امضای آن خودداری می کند... مهم است.

از منظر حقوق بین الملل دیپلوماسی ایران کاملا حق دارد کشور همسایه اش را برای امتناع از امضای توافقنامه حضور نظامی آمریکا در افغانستان زیر فشار قرار دهد. بخصوص اینکه مهلت مجور شورای امنیت سازمان ملل متحد پایان می یابد، ولی آمریکائیهها تصمیم دارند بر اساس امضای توافقنامه با دولت کنونی افغانستان در این کشور بمانند. چرا که احتیاط می کنند پس از دور بعدی انتخابات ریاست جمهوری افغانستان در بهار سال ۲۰۱۴ ممکن است امضاء نشود. ایران قصد دارد مقامات این کشور را به امتناع از عقد قرارداد با آمریکا متقاعد سازد.

کابل بر این باور است، که ایران سعی میکند با ایجاد موانع در مقابل آمریکا و سایر کشورهای غربی، همه زمینه های گسترش نفوذ خود در منطقه را فراهم سازد. ایران برای ایجاد مناسبات حسنه هم با دولت افغانستان و هم با اقلیت شیعه این کشور تلاش میکند. رژیم ایران با ترویج ایدئولوژی خود، باعث تنش بین پیروان اهل تسنن و تشیع میگردد. همچنین، اتهاماتی دایر بر «هجوم فرهنگی» ایران، کوشش برای کنترل افغانستان بکمک رسانه های جمعی و فعالیتهای دینی شنیده میشود. در حال حاضر ۶ کانال تلویزیونی و ۱۵ فرستنده رادیویی با پول ایران در افغانستان فعالیت می کنند. سازمان امنیت افغانستان متناوبا در باره واقعیت حمایت تهران از گروههای شورشی طرفدار ایران مخالف دولت در مناطق مختلف کشور گزارش میدهد. دولت افغانستان بارها تهران را به رعایت توافقنامه همکاری استراتژیک بین ایران و افغانستان فراخوانده است. همچنانکه معلوم است، دل کابل از اعتراض همسایه غربی به سیاست افغانستان به اندازه کافی پُر است.

اما رهبری جنبش «طالبان» که حامد کرزای را به امتناع از امضای توافقنامه با آمریکا فراخوانده، با این سیاست ضد آمریکایی ایران کاملا موافق است. منطق طالبانیها قابل درک

است: آنها بامید بازگشت به کابل بعنوان طرف پیروز در جنگ داخلی آینده، با ادامه اشغال افغانستان مخالفند. اگر پیروز طالبانی ها قابل تردید باشد، در اینکه این جنگ را آنها براه خواهند انداخت، جای شکی نیست. با وجود نظام سیاسی کنونی، برقراری ثبات در افغانستان بدون «طالبان» غیرممکن است. اما طالبانی ها ضمن اولویت دادن به «قانون زور»، قصد ندارند در انتخابات ریاست جمهوری آینده افغانستان در بهار سال ۲۰۱۴ شرکت کنند. کابل و همچنین آمریکاییها شانس زیادی برای رسیدن به تفاهم متقابل با طالبان ندارند. با این وجود، کابل راههای به پشت میز مذاکره نشاندن طالبان را جستجو می کند. آمریکاییها نیز به سهم خود، روی برقراری مجدد تماس مستقیم با «طالبانی ها» حساب باز کرده اند.

بسیاری از کارشناسان بر این باورند، که ایران هم «طالبان ایرانی» خود را دارد. در هر صورت، ایرانیها نه تنها با طالبان مبارزه کرده اند، حتی در اغلب موارد بر سر تقسیم حوزه نفوذ با آنها به توافق رسیده اند. نمی توان چنین توافقی را در شرایط جدید منتفی دانست. طالبانیها برای رسیدن به هدف خود بطور کلی میتواند به ایران اتکاء نمایند. زیرا، بعقیده آنها ایرانیها بسیار بهتر از آمریکاییها هستند و مدعی تمام افغانستان هم نیستند. برای ایران، تسلط بر مناطق سکونت ۱۵ درصد شیعه افغانستان، که نمایندگان آنها در هیچ شرایطی نمی توانند در رأس رهبری کشور قرار گیرند، مهم است. تهران بطور سنتی سعی می کند از موضع مقتدری در مناطق مسکونی اقلیت تاجیک برخوردار باشد. لازم به ذکر است، که محمود احمدی نژاد، رئیس جمهور سابق ایران در نظر داشت احیای ناسیونالیسم فارسی را در مقابل موضع رهبر دینی ایران مبنی بر فقط اسلام بمتابه هویت ایرانی قرار دهد. تاجیکهای افغانستان جزو محدوده منافع ایران بوده اند و همواره از سوی ایران حمایت شده اند.

همچنین باید در نظر گرفت، که تهران می تواند بحساب بازگشت اجباری بیش از ۳ میلیون نفر مهاجر افغانی مقیم ایران که تقریبا نیمی از آنها مهاجران غیرقانونی هستند، شمار همکاران خود را در افغانستان افزایش دهد. اکثریت افغانی های مقیم ایران، با ایرانیها ادغام شده اند، به یک زبان صحبت می کنند و دارای فرهنگ و زندگی مشترک هستند. در ماه نوامبر سال ۲۰۱۲ دولت ایران تصمیم گرفت بیش از ۱ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر از مهاجران افغانی را تا سال ۲۰۱۵ به میهن شان اخراج کند. این تصمیم با اینکه موجب خشم کابل گردید، اخراج مهاجران افغان از ایران شروع شد. بالاخره، تهران همچنان بعنوان تغذیه کننده اصلی هرات- یکی از استانهای نسبتا بزرگ افغانستان واقع در

غرب کشور در مرز ایران باقی می ماند. اکثریت جمعیت هرات شیعه هستند و در سالهای جنگهای داخلی قبلی با واحدهای مسلح جنبش «طالبان» بشدت مقابله کردند. اکنون در نتیجه سرمایه گذاریهای ایران در اقتصاد هرات، حجم مبادلات بازرگانی مرزی دو طرفه تقریباً تا ۲ میلیارد دلار افزایش یافته است (اطلاعات مربوط به سال ۲۰۱۲).

ایران بموازات گسترش بازرگانی، کارهای بازسازی، تأسیس مراکز تحصیلی و سرمایه گذاری در زیرساختها، توجه خاصی بر همکاری با مقامات استانهای همسایه در کشور افغانستان در عرصه مبارزه با قاچاق مواد مخدر مبذول میدارد. در این مورد هم ایران ایرادات جدی به آمریکا دارد.

در طول ۱۲ سال حضور نیروهای آیساف (نیروهای بین المللی کمک به تأمین امنیت) در افغانستان، این کشور بیش از هر کشور دیگر جهان هروئین تولید و صادر کرده است (عجب نیروهایی! عجب کمک به امنیتی! با احتساب کشتار صدها هزار نفری مردم افغانستان و ایجاد ویرانیهای عظیم مفهوم کمک به امنیت ائتلاف غربی باز هم روشنتر می شود. مترجم). آمریکاییها درست در زمانی به خاک افغانستان پا گذاشتند، که در سال ۲۰۰۱ کمترین میزان مواد افیونی (مجموعاً ۱۸۵ تن) از سال ۱۹۹۲ به این سو در کشور تولید می شد. تولید مواد مخدر در افغانستان در سالهای اشغال خارجی تقریباً ۴۰ برابر افزایش یافت. ائتلاف غربی افغانستان را به یگانه رهبر قاچاقچیان مواد مخدر در جهان تبدیل کرد. امروز ۸۰ درصد محصول خشخاش جهان در افغانستان بعمل می آید. ایران در دالان ترانزیت مواد افیونی تولید شده در افغانستان و مصرف کنندگان اروپائی آن واقع است. دولت ایران سالانه بیش از ۸۰۰ میلیون دلار برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر هزینه می کند. این در حالیست، که سازمانهای بین المللی مبلغ ناقابل، سالانه مجموعاً ۱۵ میلیون دلار برای مبارزه با مواد مخدر به ایران پرداخت می کند.

اثر بخشی مبارزه ایران با قاچاق مواد مخدر بسیار بالاست. برای مقایسه: اگر نیروهای انتظامی-امنیتی روسیه فقط نزدیک به ۴ درصد هروئین و دیگر مواد افیونی وارده به کشور را از دور خارج میکنند، این میزان در ایران به ۳۳ درصد بالغ می شود. ایران بلحاظ کشف و ضبط مواد مخدر پیشتاز همه کشورهای جهان است و مهمترین همکار سازمان ملل متحد در مبارزه با توزیع آنها بحساب می آید (یکی از علل اصلی خصومت آمریکا و غرب با ایران درست همین واقعیت است. مترجم).^(۱) در سالهای اخیر بیش از ۷۰۰ کیلومتر خندق

در مرز میان ایران و افغانستان حفر شده، احداث استحکامات مرزی، از جمله آنها، موانع مجهز به سیم خاردار و دیوارهای بتونی گسترش یافته است. حاکمیت ایران هزاران مأمور امنیتی و سایر نیروهای انتظامی را در شرق کشور مستقر ساخته است. سهم ایران از کشف و ضبط تریاک و مورفین در همه جهان، به ترتیب ۸۰ و ۴۰ درصد است. در مدت پنج سال اخیر مأموران انتظامی- امنیتی ایران سالانه بطور متوسط ۶۰۰ تن مواد مخدر از قاچاقچیان صادره کرده اند. بعلت امتناع آمریکاییها از مبارزه با قاچاقچیان افغانستان، مواد مخدر برای خود ایران به یک فاجعه ملی تبدیل شده است. شمار معتادان به مواد مخدر در کشور، قریب ۲ میلیون نفر تخمین زده می شود.

چاک هیل، وزیر دفاع آمریکا در سفر اخیر خود به کابل اظهار اطمینان کرد، که دولت افغانستان قرارداد دوجانبه را قبل از آغاز سال ۲۰۱۴ امضاء میکند. ایرانیها هم در سفر آینده رئیس جمهور افغانستان به تهران، سعی خواهند کرد حامد کرزای را به خودداری از گذاشتن امضای خود پای بسته توافقی افغانستان و آمریکا متقاعد سازند. تهران از سالها پیش تمایل زیادی به حضور آمریکا در افغانستان ندارد.

زیرنویس از مترجم

(۱) — در باره دلیل امتناع آمریکا از مبارزه با مواد مخدر در این نشانی ها بیشتر بخوانید (مقاله های «ذخیره کوکائین آمریکا» و «مافیای جهانی مواد مخدر و بانکها- دو بخش»):

<http://eshtrak.wordpress.com/۲۰۱۳/۱۱/۰۸/>

<http://www.hafteh.de/?p=۳۹۹۸۳>

<http://www.ayenda.org/Mafiae/۲۰Jahani/۲۰Mawad/۲۰Mo>

[khader/۲۰wa/۲۰Bank/۲۰ha/۲۰II\(E.Shiri\).pdf](http://www.ayenda.org/khader/۲۰wa/۲۰Bank/۲۰ha/۲۰II(E.Shiri).pdf)

<https://www.chebayadkard.com/uploadfile/maghaleh۱۷۴۳.pdf>